

Tóth Miklós faipari mérnök, lépcsőkészítő

LÉPÉSRŐL LÉPÉSRE

Tóth Norbert

„Minden ember szeretné megvalósítani álmait, magasba repülni és megnézni a világot a felhők fölül, és messzire látni és messzire jutni. Szerettem volna megépíteni az égis éris csigalépcsőt, minél magasabba éris. A lépcsőim nem éris az égis, de ha visszanezék, azért van már néhány lépcsőfok mögöttem” – tartja magáról a Zala megyében élő szakember.

Megtudhatják, miként gondolkodik és alkot egy olyan ember, akinek az életútja telis-tele volt és van szakmai újításokkal, illetve azt is, hogy az interjú alatt miért szégyelltem el magam a kishitűségem miatt.

Tóth Miklós az 1970-es években járta ki az Erdészeti és Faipari Egyetem Faipari Mérnöki Karát, majd tíz éven át a SEFAG csurgói gyárában dolgozott faipari mérnökként. Már akkor sem arról volt híres, hogy lehajtott fejjel elvégzi a neki szánt munkákat, ugyanis két olyan fejlesztés is fűződik a nevéhez, ami hosszú évekig gyártósoron volt. Kidolgozott egy rétegelt-ragasztott váltótálpfagyártási technológiát akácfából, és

annak gyakorlati megvalósítását. Akkor siker lett, hogy közép-európai viszonylatban is ezt a módszert alkalmazták. Meg is kapta érte a Könnyűipar Kiváló Dolgozója címet. Nem a dicsőség, hanem további fejlesztési kedv szállt a fejébe, amikor az eredményeken felbuzdulva kifejlesztette az első hazai hőszigetelt ablakot, ami akkor Cs-Fa márkanéven több évig gyártásban volt.

1990-ben váltott, de nem szemléletet, csak munkahelyet. A Zala Bútorgyárhoz ment át, és ugyanolyan alkotói hévvel állt neki a munkának itt is. Előbb művezetőként, majd fejlesztési osztályvezetőként a munkatársaival megtervezett bútorcsaládokkal szép üzleti sikereket értek el. Egy általa tervezett gyerekbútor például vásárdíjat kapott az Egerszeg Vásáron. 1994-től 2008-ig önálló vállalkozó volt, lépcső és műemlék nyílászárók gyártásában országos ismertséget szerzett. Mégis felhagyott ezzel a működési formával is: egyéni vállalkozását felszámolta, eladta mindenét, és elszerződött egy nyugat-dunántúli bútoripari vállalathoz vezetőnek. Itt is eredményeket ért el, elsősorban a hatékonyság területén. Valami mégis hiányzott neki. Olyannyira, hogy négy év után, 2012-ben ismét a vállalkozói létformát választotta, majd újra nekiállt, hogy berendezze az asztalosműhelyét – a nulláról.

A KEZDETI LÉPÉSEKRŐL... ÉS A LELKESEDÉSRŐL

Öt év (újra)építkezés után megkeresett a szerkesztőségben. Kíváncsian hallgatom, amikor azt kérdezi, el tudnék-e menni hozzá, mert szeretné a lépcsőgyártásban szerzett tapasztalatait átadni – a Magyar Asztalos lapjain keresztül... Elmentem.

Legkedvesebb szerszámai

– Hol kezdődött a lépcsőgyártás iránti szenvedélye? – kérdeztük a mestert.

– Az építés tanszéken volt egy diplomaterv a Falépcsők geometriája címmel, és úgy éreztem, hogy ez igazán közel áll hozzám, pedig szinte semmit sem tudtam a falépcsők építéséről. A diplomamunkám elkészült, amit ma már persze teljesen másként csinálnék – állítja Tóth Miklós, arra utalván, hogy mindig is a tőle telhető legjobbat szereti kihozni magából. – Szeretek nyitott szemmel járni, mert rengeteget lehet tanulni a világban, amit aztán be tudok építeni a szakmai tapasztalataim közé. Persze ehhez sok gyakorlat is szükséges, mert tudni kell belelátni az adott fába, hogy mi minden hozható ki belőle. És kétségtelen, hogy jó képzelőerő is szükséges hozzá: a szakmai ismereteken túl az a fantázia, ami mer nagyot látni az adott térben, ahová egy bútor vagy egy falépcső beépítésre kerül. Ez bizalmat ébreszt a megrendelőben, nyugodtan rám meri bízni magát egy olyan feladat kapcsán, amiben neki alig van fogódzója. Ha ez a kettő megvan, akkor jön

Munka közben

még hozzá nekem egy harmadik támasz is, ez pedig a lelkesedés. Ez egyszerűen nem maradhat el, mert a lelkesedés vezet engem, hogy a szakmai nivót fenntartsam.

– Ha már itt tartunk, a lelkesedés az ógörög nyelvben szó szerint azt jelenti: bennünk az Isten (entheos). Úgy tartották, hogy az ember lelkes állapotában képes azt az ihletettséget, kreativitást, bizonyosságot és derűt megadni önmagában, ami Istentől származik. Ha ez megvan, már csak arra kell figyelni, hogy ezt a lelkesedést a megfelelő formába öntse. Na, de kanyarodjunk vissza: magában ez a lelkesedés jelen van, ez látszik a szemén.

A két keze közül kikerülő munkáján is tisztán látszik. Másoknak milyen tanácsokat adna? Mi a helyzet például a mai fiatalokkal, akik most tanulják a szakmát?

– A képzésen óriási hangsúly van. Az oktatókon, az oktatási intézmények szakmai vezetőin rengeteg múlik, mert az ő mindenkori szakmai színvonaluk lesz a minta. Ők a példaképek. Az ő hozzáállásukon, ha úgy tetszik, a lelkesedésükön tehát nagyon sok múlik. Ismerek olyan szakiskolát, ahol – állítólag – nincs pénz előfizetni pél-

dául a Magyar Asztalos szaklapra... A fiatalok szakmai képzettsége sajnos gyenge lábakon áll, úgyhogy az illető egyéni kezdeményező készségén sok múlik. Aki ezt a csodálatos kézműves szakmát tényleg el akarja sajátítani, annak oda kell menni ahhoz, aki igazán tud lelkesedni.

– *Térjünk vissza a lépcsőgyártáshoz. Miért pont a lépcső?*

– A lépcsőgyártás valóban kézműves munka. Lehet néhány alkatrészt gépesített folyamatban, mennyiségi szemlélettel gyártani, de alapvetően itt minden lépcsőlap más, minden szerkezet egyedi. Minden forduló, minden ív az adott helyszínen megmérteti magát, és csak egyféle megoldást hajlandó elfogadni. A faipari szakma minden kis fogása benne van ebben a szakterületben. Aki ezt megtanulja, szinte mindent tudni fog az asztalosszakmáról. Meg aztán az is fontos, hogy az embernek képesnek kell lennie beleélni magát abba, amit csinál. Velem előfordul, hogy olyannyira beleélem magamat az éppen aktuális lépcső sajátosságába, hogy a végén szinte már sajnálom a megrendelőnek átadni.

– *Kimondhatjuk: minden iparosnak*

úgy kellene megcsinálnia a munkát, mintha az övé lenne...

– Így igaz. Hajlandó voltam arra, hogy egy nekem nem tetsző hiba miatt visszahoztam egy lépcsőt Gyöngyösről Zalaegerszegre. Így állok hozzá minden munkámhoz, és a nálam lévő tanulók is nyilván ezt látták. Ezt kellene alapnak tekinteni, amire aztán minden ifjú asztalos rá tudja építeni a saját egyéni szakmai elképzelését, ha úgy tetszik, stílusát.

MODERN TECHNOLÓGIA VAGY KÉZMŰVES TUDÁS?

– A lépcső egyik alapismérve a pontosság – folytatja a szempontokat. Lehet az akár milyen egyedi kialakítású lépcső, ha az nem pontos, akkor nyikorogni fog. Elengedhetetlen tehát a precíz tervezés és az annak megfelelő munka is. Régebben a gondosan elkészített műhelyrajz alapján folyt a munka. Mára a műhelyrajzot felváltotta a CAD-alapú terv, ami alapján a lépcsőlapok rögzítési pontjait, a nútólásokat CNC-vezérlésű gépek marják ki.

– *Novemberben lesz 62 éves. Nem okoz gondot nyomon követni ezt a digitalizációs „forradalmat”?*

Saját fejlesztésű tolóasztal szalagfűrészhez

– A CNC-technológia kezdeteitől fogva adom ki bérbe a pofafa alkatrészek marását, méghozzá úgy, hogy én határozom meg a koordinátpontokat. Mára szerencsére sokat fejlődött ez a módszer is, és néhány sarokpont meghatározása után a CAD-alapú rajzóprogram elvégzi helyettem a bonyolult számításokat. Ezután leadom a kész alkatrészejzokat, meg természetesen a táblásított alapanyagot, és elkészítik a marást. De azért azt ne felejtjük el, hogy az egyedi lépcsőgyártás mégiscsak kézműves munka, hiába csinál a CNC egyes marási műveletet készre.

– *A táblásítás is itt, a műhelyben készül?*

– Igen, méghozzá egy teljesen egyszerű hosszoldó-széloldó táblásító szerkezeten. Magam terveztem, csupán egy lakatos szakember kellett hozzá, aki elemeiből összerakta. Ennyi. Felvettem magamhoz egy nyugdíjas lakatost, aki megcsinálta ezeknek a terveknek a fémipari részét. Akit érdekel, azzal szívesen megosztom a tervrajzot: beszerezhető alapanyagokból áll, és egyszerűen elkészíthető. Aztán terveztem egy tolóasztalt szalagfűrészgép mellé. Ennek a segítségével 6 m-es pallókat tudok egyedül szelni. Teljesen egyszerű kivitel, nincs benne semmi bonyolult. Kell hozzá 5 szál zártszelvény, meg 4 darab kerék. Olyan pontosan tudok vele dolgozni, hogy például, amikor a 4 méteres anyagot fűrészelem vele, utána a gyalugépen egy tolóással el tudom egyengetni. A szegmensprés is egy ilyen ihlet eredménye. A különböző ívű korlát alkatrészeket összedübelezem a Domino-val, majd utána külön-külön rögzítem őket ebben a szerkezetben. Ezek után enyvezem, majd összetolom őket, és az egészet összepréselem.

Szegmensprés az íves alkatrészekhez

– *Sokoldalú ember maga, nem áll meg a fánál...*

– Sok olyan egyszerű eszközre van szükségem, amivel a bonyolult feladatokat könnyedén el tudom végezni. Például az ívesen emelkedő korlátfa alatti korlátbábák négy éle eltérő magasságokban találkozik a korláttal. Olyan segédeszközt találtam ki, amit a még be nem csapozott (ma már a Domino-val dübelmart) korlátbaba éleire helyezve, felül egy hegy segítségével ütköztetek a korlátfához, alul pedig egy jelet helyezek el a bábán. A hegy pontosan a sarokél egyenes vonalú folytatása. A négy él mentén körbejárva lesz négy jelet, ami összekötve kirajzolja a korlátbaba vágási szögeit.

– *Sok egyedi megoldási ötlete van, ráadásul minden lépcső más és más. Lehet ezt egyáltalán csapatmunkában csinálni, vagy magányos farkas?*

– Még az 1980-as években nagyon sok faház készült Magyarországon német megrendelésre. Lépcsőgyártó viszont alig volt az országban, így aztán sok lépcsőt készítettem Németországba is. Mindig nem tudtam ott lenni, így olyan „sablonos” csatlakozási pontokat

találtam ki, amelyeknek mindig azonos volt az összerögzítési módja. Így bár minden lépcsőszerkezet más és más volt, ezekre az egyszerű csomópontokra lebontott szerkezet hatékony csapatmunkát tett lehetővé.

– *Ha már itt tartunk: engem azért keresett meg, mert szeretné a tudását átadni. Nem talál maga mellé olyan fiatalot itt, a városban, akinek mindezt megtaníthatná?*

– Találnék, ha nagyon keresnék. De akkor ezt a tudást, amit én tudok, csak egy ember kapná meg...

Ekkor szégyelltem el magamat a kishitűségem miatt. Lám, itt van egy egyszerű ember, aki egész életében mert nagyot álmodni, és most, amikor már százával sorolhatná a saját szakmai sikereit, azon van, hogy minél több emberrel megossza mindazt, amit tud.

Hát íme – vezeklésül – az interjú: aki a falépcsőgyártás titkait szeretné megszerezni, annak többé már nem kell ellesnie, mert Tóth Miklósnak nincsenek titkai. Jó szívvel adja, aki jó szívvel kéri tőle. Aki hallja, adja tovább! ■

Tóth Miklós elérhetősége a szerkesztőségben.